

PRZEGLĄD PEDAGOGICZNY SPRAWY TOWARZYSTWA

NAUCZYCIELI SZKÓŁ ŚREDNICH I WYŻSZYCH
WYCHODZA W KAŻDĄ SOBOTĘ.

№ 5/II. Warszawa, dn. 4 lutego 1922 r. R. XLI (6)

Prenumerata miesięczna Mk. 200.

Cena jednego numeru Mk. 60.

Członkowie T. N. S. W. otrzymują „Przegląd Pedagogiczny” bezpłatnie.

TREŚĆ:

Dla dobra sprawy.
W sprawie plac w szkołach prywatnych.
Normy plac.
Konkurs.
Kronika Towarzystwa.
Z tygodnia.
Spółdzielnia.
Z ruchu wydawniczego.
Z ostatniej chwili.

OGŁOSZENIA:

1/1 str. M. 60.000

1/2 str. M. 30.000

1/4 str. M. 15.000

Adres Redakcji i

Administracji:

Warszawa, Bracka 18.

Tel. 76-60.

R-k w P.K.O. 2078

DLA DOBRA SPRAWY

W społeczeństwie naszym, zwłaszcza w okresie budowania Państwa Polskiego, często słyszymy głosy, krytykujące różne objawy życia lub instytucje społeczne. Krytyka rozumna, wspierająca się na podstawach ścisłych, jest czynnikiem twórczym w rozwoju organizacji społecznych, gdyż może wskazać braki istotne i wywołać dążenia do ulepszeń.

Krytyka ogólnikowa albo na błędnych danych oparta jest czynnikiem szkodliwym, gdyż albo usypia czujność — jeśli jest pochlebna — albo zniechęca — jeśli jest niepochlebna.

Szkolnictwo w całej Polsce również ulega i powinno ulegać krytyce wielostronnej.

Jeżeli jednak zależy nam na umożliwieniu krytyki twórczej, to powinniśmy dopomóc do zebrania niezbędnych materiałów, niewątpliwie ścisłych, któreby pozwoliły uwydatnić wartości istotne szkoły naszej i znaleźć najważniejsze braki, by je usunąć jaknajprędzej.

Zebrać materiały tego rodzaju można tylko bezpośrednio od szkół i nauczycielstwa; dlatego więc Wydział Zarządu Głównego T. N. S. W. opracował ankietę — z pominięciem danych statystycznych, które były przesyłane do Ministerstwa W. R. i O. P. w dołączonej do niej odezwie wyraża nadzieję, że dla dobra

sprawy wszystkie szkoły nadeślą odpowiedzi w czasie jaknajkrótszym.

W istocie sprawa jest tak ważna, a tak mało mamy wiadomości o szkołach naszych, że wszyscy powinni się postarać, by można było społeczeństwu i sobie przedstawić prawdziwy obraz całego szkolnictwa średniego w Polsce.

Raz nareszcie trzeba się dobrze policzyć!

Zarząd Główny T. N. S. W. ma nadzieję, że Ministerstwo W. R. i O. P. opracuje szczegółowo te materiały, które samo zbiera, oraz udostępni tym, którzyby chcieli je opracowywać.

Wyniki ankiety T. N. S. W. będą opracowane przez odpowiednich referentów i ogłoszone jako materiały źródłowe do sprawy szkolnictwa średniego w Polsce.

Od szkół obecnie zależy, by materiały te miały należytą wartość i znaczenie.

Kazimierz Kujawski

Od Redakcji: Z powodu nadmiaru materiału redakcyjnego ankietę zamieścimy w numerze następnym.

W sprawie płac w szkołach prywatnych

Pod powyższym tytułem ukazała się w „Ogniwie”, organie Związku Zawodowego Nauczycielstwa Polskich Szkół Średnich, (Rok I. № 5) wiadomość następująca:

„Wśród szkół warszawskich cały szereg stanął jednogłośnie albo przygniatającą większością głosów członków Rad Pedagogicznych na gruncie norm Związkowych. Do takich szkół, między innymi, należą gimnazja: Związku Zawodowego, Górskiego, Giżyckiego, im. Reya, przy Instytucie Pedagog. Wolnej Wszechnicy, Jędrzyckowskiej, Sadkowskiego, Szulca i inne”.

W № 1—2 z r. 1922 „Ogniwo” wymienia jeszcze szkołę Z. Łabusiewiczówny, która „bez wahania stanęła na gruncie norm związkowych”.

W sprawie powyższej otrzymał Zarząd Okręgu Warszawskiego szereg listów, z których pragnie w imię prawdy publicznie zdać sprawę.

I tak z wymienionych wyżej szkół nie było uchwały w sprawie przyjęcia norm Związku Zawodowego w szkołach następujących: Górskiego, Giżyckiego, Łabusiewiczówny, im. Reya.

Normy „Komisji Pięciu” obowiązują w 8 kl. gimnazjum męskim im. Reya (pismo dyrektora szkoły z dn. 3 stycznia 1922 r. № 544), w 8 kl. gimnazjum żeńskim Elizy Łabusiewiczówny

(pismo Przełożonej z dn. 23 stycznia 1922 r.) i w 8 kl. gimnazjum żeńskim *) W. Jędrzyckowskiej (pismo przełożonej szkoły z dn. 18 stycznia 1922 r.). W 8 kl. szkole realnej W. Giżyckiego obowiązują normy t. zw. „ministerjalne“ (pismo dyrektora szkoły z dn. 20 stycznia 1922, № 544), w gimnazjum męskim im. św. Wojciecha (W. Górskiego) 32 nauczycieli otrzymuje normy Związku, 7 normy „Komisji Pięciu“.

Z wymienionych więc w „Ogniwie“ 9 szkół warszawskich, które jakoby „bez wahania stanęły na gruncie norm związkowych“, w trzech obowiązują normy „Komisji Pięciu“, w jednej normy „ministerjalne“, w jednej częściowo normy Związku. Z pozostałych czterech szkół nie mamy wiadomości, przypuszczamy atoli, że obowiązują w nich istotnie normy Związku. Przypuszczenie to jednak nie jest zupełnie pewne, gdyż w szkole Związku zawodowego w Kaliszu n. p. przyjęto—jak się dowiadujemy — normy t. zw. „ministerjalne“.

Tyle wyjaśnienia faktów.

Czy istotnie obok wymienionych w „Ogniwie“ szkół, które przyjęły normy Związku są „i inne“, czy jest ich naprawdę „cały szereg“, wyjaśnimy po otrzymaniu odpowiedzi na ankietę, rozesłaną w tej sprawie przez Zarząd Okręgu Warszawskiego T. N. S. W.

W końcu przypominamy, że w Warszawie jest ogółem prywatnych i społecznych (z wyjątkiem miejskich) polskich szkół średnich 73.

NORMY PŁAC

Komisja, złożona z przedstawicieli Delegacji Rad Pedagogicznych Polskich Szkół Średnich m. Warszawy, Koła Przełożonych szkół Średnich Męskich, Koła Przełożonych Szkół Średnich Żeńskich, Towarzystwa Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych i Wydziału Wykonawczego Związku Zrzeszeń Społecznych, utrzymujących Szkoły Średnie w Polsce uwiadamia, iż normy płac nauczycieli szkół prywatnych i społecznych oraz wpisy, obowiązujące w tych szkołach, ustalone przez „Komisję Pięciu“ dnia 16 listopada 1921 r., pozostają w mocy w lutym r. b. i w miesiącach następnych, o ile nie zajdą zmiany.

Warszawa, dnia 27 stycznia 1922 r.

Aleksander Szymankiewicz, przedstawiciel Komisji Wykonawczej Delegacji Rad Pedagogicznych Polskich Szkół Średnich m. Warszawy, Kazimierz Kujawski, przedstawiciel Koła

*) W gimnazjum W. Jędrzyckowskiej członkowie Związku nie przyjęli różnicy między normami „Komisji Pięciu“ a normami „Związku“.

Przełożonych Szkół Średnich Męskich, W. Posselt-Szachtmajerowa, przedstawicielka Koła Przełożonych Szkół Średnich Żeńskich, Emanuel Łoziński, przedstawiciel Zarządu Okręgu Warszawskiego Towarzystwa Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych, Zygmunt Choromański, przedstawiciel Wydziału Wykonawczego Związku Zrzeszeń Społecznych, utrzymujących Szkoły Średnie w Polsce.

K O N K U R S

Macierz Szkolna w Gdańsku otwiera w kwietniu r. b. gimnazjum polskie w Gdańsku i rozpisuje niniejszem konkurs z terminem do dn. 28 lutego na następujące posady: 1) polonisty, 2) filologa klasycznego (łac. greka), 3) neofilologa (fr. ang.), 4) germanisty, 5) matematyka-przyrodnika, 6) historyka-geografa.

Wymagania: Studjum uniwersyteckie z egzaminem państwowym.

Uposażenie wedle norm obecnie obowiązujących w szkolnictwie na obszarze w. m. Gdańska.

Otwarcie roku szkolnego bezpośrednio po świętach Wielkiejnocy, około dn. 20 kwietnia r. b.

Uwaga: Macierz Szkolna postara się o urlopy.

Reflektanci zechcą podania nadesłać na ręce sekr. Macierzy Szkolnej w Gdańsku (adr. Kopczyński, Gdańsk-Danzig, Breitgasse 97), dołączając uwierzytelniony odpis patentu państwowego, życiorys, stan rodzinny i wiek dzieci.

Wobec trudności mieszkaniowych pożądanymi dzielnymi pedagogami bezżenni.

Macierz Szkolna w Gdańsku.

D-r Kubacz, prezes

Dobruski, wiceprezes

KRONIKA TOWARZYSTWA Z OKRĘGU WARSZAWSKIEGO

Z Zarządu Okręgu Warszawskiego.

Zarząd Okręgu Warszawskiego T. N. S. W. podaje do wiadomości:

1) Posiedzenie pełnego Zarządu Okręgu Warszawskiego z udziałem Delegatów obwodowych odbędzie się w niedzielę dnia 12 lutego r. b. o godz. 10 i pół rano w Warszawie.

2) Konferencja porozumiewawcza ze Związkiem Zawodowym Nauczycielstwa Polskich Szkół Średnich odbędzie się w niedzielę dn. 19 lutego w Warszawie.

3) Pozostałość ze składek na powstańców Górnoszląskich w sumie 39.034 mk. 20 fg. postanowiono przekazać na Sierociniec im. d-ra Miłckiego w Katowicach w myśl odezwy St. Belzy.

Projekt ustawy o szkole średniej ogólnokształcącej.

Zarząd Okręgu Warszawskiego wzywa wszystkie Koła Okręgu, aby

ministerjalny projekt „Ustawy o szkole średniej ogólnokształcącej” poddały na posiedzeniach swych szczegółowej dyskusji; wyniki dyskusji ujęte w krótki referat należy przesłać Zarządowi Okręgu Warszawskiego. W ten sposób Zarząd Okręgowy, przedstawiając opinię swoją o projekcie ustawy, będzie mógł istotnie być wyrazem całego Okręgu.

Projekt „Ustawy” został wydany nakładem Zarządu Głównego T. N. S. W. i jest do nabycia w „Książnicy Polskiej” T. N. S. W.

PYZDRY. W Pyzdrach zorganizowało się w 1grudniu r. ub. Koło T. N. S. W. Na posiedzeniu organizacyjnem wybrano Zarząd w składzie następującym: kol. Emeryk Moszkowski przewodniczący, ks. Stefan Downar zastępca przew., Stanisław Karbowski sekretarz, Witold Sarjusz-Zaleski skarbnik.

Z TYGODNIA

Przyczynki do dziejów szkolnictwa Rzeczypospolita zamieściła telegram własny ze Lwowa treści następującej, który ze względu na ważność sprawy przytaczamy w całości:

„Profesor d-r Twardowski, przewodniczący oddziału lwowskiego Komisji dla Badania Dziejów Wychowania i Szkolnictwa w Polsce ogłasza odezwę w sprawie rozpoczętego już wydawnictwa zbiorowego pod tytułem „Historja szkolnictwa galicyjskiego w okresie 1792—1918”. Pragnąc zebrać jak najwięcej materiałów naukowych, Komisja Lwowska zwraca się do posiadaczy jakichkolwiek materiałów, dotyczących szkolnictwa, zarówno wyższego, średniego, jak i niższego oraz zawodowego, by udzieliły ich Komisji w celu użytkowania.

Chodzi o następujące kategorie materiałów: 1) pamiętniki w rękopisach, wspomnienia osobiste z lat szkolnych, pisane zarówno przez nauczycieli jakoteż i uczniów, notatki szkolne z wykładów, katalogi nauczycielskie, życiorysy nauczycieli, 2) drukowane programy szkolne, dzieła drukowane, rozprawy, pamiętniki, posiadające jakikolwiek związek ze szkolnictwem galicyjskiem, podręczniki szkolne, zwłaszcza z roku 1850, prace naukowe nauczycieli szkół b. Galicji, 3) fotografie budynków szkolnych, profesorów i uczniów, grup złotych, 4) wszelkie wiadomości, wspomnienia, notatki o pensjonatach, burdach, wspomnienia o wycieczkach szkolnych i t. d.

Materiały te należy nadsyłać do p. Ferdynanda Worcella, dyrektora gimnazjum.

NAKŁADEM

Tow. Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych

UKAZAŁA SIĘ Z DRUKU

USTAWA O SZKOLN. ŚREDNIEM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEM

(Projekt Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publ.)

Skład główny w „Książnicy Polskiej” T. N. S. W. — Warszawa, ul. Nowy Świat 59.

S P Ó Ł D Z I E L N I A

SPRAWOZDANIE

Dyrekcji Spółdzielni Towarzystwa Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych w Warszawie (za czas od dn. 22 lutego 1921 r. do dn. 31 grudnia 1921 r.)

Pierwszy Zarząd zjednoczonego Towarzystwa Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych w Warszawie, wybrany z początkiem r. 1920 miał tyle trudności organizacyjnych, że z konieczności niektóre działy jego pracy musiały być zaniechane. Do nich należała troska o tanie i dobre artykuły pierwszej potrzeby. Dopiero w styczniu r. 1921 rozpoczął Zarząd T. N. S. W. zaopatrywać członków swoich w niektóre artykuły spożywcze, a w lutym zorganizował kooperatywę.

Walne Zebranie organizacyjne odbyło się dn. 22 lutego r. 1921 a wybrana wtedy Rada Nadzorcza spełniała prace swoje przez cały rok w niezmiennym składzie. Tak samo nie zaszły żadne zmiany w składzie Dyrekcji, wybranej przez Radę Nadzorczą na pierwszym jej posiedzeniu.

Liczba członków wynosi 30 czerwca r. 1921 osób 301 z kwotą Mk. 301,000 a dn. 30 grudnia r. 1921 już 427 członków posiadało udziały na sumę Mk. 651,550.

Kwoty te będą zbyt małe, by Spółdzielnia mogła przy ich pomocy choć w części zaspokoić potrzeby członków swoich. Wskutek tego Dyrekcja musiała operować kredytem, który dn. 31 grudnia r. 1921 wynosił Mk. 2,934,882. Ponieważ kredyt ten jest zbyt wielki w stosunku do udziałów, przychodzi Rada Nadzorcza z wnioskiem podwyższenia udziałów do kwoty Mk. 3000.

Dochód brutto ze sprzedaży wynosił Mk. 11,849,598 fen. 30, a zysk brutto Mk. 1,259,464 czyli 10%, czysty zaś zysk Mk. 56,363 czyli 1/2 %.

Rada Nadzorcza stawia wniosek następującego rozdziału zysku tego:

1) 15% na fundusz rezerwowy	Mk. 8.454.—
2) 10% dla Koła T. N. S. W.	" 5.636.—
3) 5% dywidendy od wpłaconych udz. „	2.818.—
4) 1/2 % zwrotu od dokonanych zakup. „	39.000.—
5) na nowy rachunek	" 455.—
Razem	Mk. 56.363.—

Rada Nadzorcza spełniała obowiązki swoje, określone statutem i ustawą bądźto na wspólnych posiedzeniach, bądźteż przez delegacje, złożone z 2-ch członków, które kontrolowały kilkakrotnie magazyny i księgi. Z końcem roku sprawozdawczego zgłosili ustąpienie swoje z Rady Nadzorczej pp. Jan Juraszyński i Stanisław Thugutt. Wskutek tego Rada Nadzorcza zarządziła w myśl statutu losowanie jednego tylko ustępującego. Wylosowany został d-r Emanuel Łoziński.

Na ich miejsce wybiera Walne Zebranie 3 nowych członków.

BILANS Spółdzielni Spożywczej Towarzystwa Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych w Warszawie z dniem 31/XII 1921 r.

Stan czynny:		Stan bierny:	
Kasa	Mk. 150501.—	Udziały	Mk. 651550.—
Dłużnicy	" 3888.—	Fundusz rezerwowy „	20250.—
Ruchomości	" 87865.—	Wierzyciele	" 2934882.—
Towary	" 3420791.—	Czysty zysk	" 56363.—
	<u>3663045.—</u>		<u>3663045.—</u>

Rachunek strat i zysków

1) Koszta Handlowe	Mk. 1187595.50	Sprzedaż towarów	Mk. 1259464.—
2) Odpisuje się z rucho- mości 15%	" 15505.80		
3) Czysty zysk	" 56363.—		
	<u>Mk. 1259464.—</u>		<u>Mk. 1259464.—</u>

Dyrekcja:

Tadeusz Markiewicz
D-r K. Dawidowski

Rada Nadzorcza:

Przewodniczący: D-r Jan Piątek
Sekretarz: St. Moycho

Koszta Handlowe

1) Płace	Mk. 1047445.—
2) Koszty handlowe	" 102692.—
3) Różne	" 37458.—
	<u>Mk. 1187595.—</u>

Skład Zarządu dnia 31/XII 1921 r.

I. Rada Nadzorcza

1. D-r Jan Piątek, przewodniczący. 2. W. Thugutt, zastępca przewodniczącego. 3. Stefan Moycho, sekretarz. 4. E. Krüger. 5. Jan Juraszyński. 6. Emanuel Łoziński. 7. Zygmunt Stankiewicz. 8. Zygmunt Szczawiński. 9. Tadeusz Sierzputowski.

II Dyrekcja

1. Tadeusz Markiewicz. 2. D-r Karol Dawidowski.

III Pracownicy

1. Marja Orlowska. 2. Wanda Kassak. 3. Marta Kozłowska.

Porządek dzienny zwyczajnego Zebrania Walnego Spółdzielni, odbyć się mającego we wtorek dn. 7 lutego r. 1922, o godz. 7 min. 30 wiecz. w siedzibie T. N. S. W. (ul. Bracka 18):

1. Zagajenie. 2. Sprawozdanie Dyrekcji za pierwszy okres istnienia „Spółdzielni”. 3. Sprawozdanie Rady Nadzorczej. 4. Rozdział czystego zysku. 5. Zwiększenie udziałów do kwoty Mk. 3000. 6. Oznaczenie najwyższej sumy zobowiązań, jakie Spółdzielnia może zaciągnąć. 7. Wybór 3-ch członków Rady Nadzorczej.

Z RUCHU WYDAWNICZEGO

Oświata Pozaszkolna, pismo kwartalne, poświęcone sprawom oświaty dorosłych, wyd. Ministerstwa W. R. i O. P. Warszawa, rocznik 1921, zeszyt 1—4. Skład główny w „Książnicy Polskiej“.

W roczniku pierwszym pożytecznego tego wydawnictwa, które jest „biuletynem konferencji kwartalnych Wydziału Oświaty pozaszkolnej Min. W. R. i O. P.“ omówiono podstawowe zagadnienia teoretyczne i praktyczne z zakresu różnych form oświatowej pracy, zeszyty włącz 1-szy i 2-gi poświęcono znaczeniu wrażeń wzrokowych w pracy oświatowej, zeszyt 3-ci uniwersytetom ludowym miejskim i wiejskim, zeszyt 4-ty wreszcie bibliotekarstwu.

Na treść „Oświaty Pozaszkolnej“ składają się artykuły zasadnicze, dział t. zw. „Materiałów“, w którym podawane są programy różnego typu kursów instruktorskich, a dalej wiadomości o ruchu oświatowym w Polsce i zagranicą, sprawozdania z kwartalnych konferencji oświatowych, wreszcie przegląd pism i literatury.

W roczniku pierwszym „Oświaty Pozaszkolnej“ zamieścili prace: prof. d-r Jotejko, d-r M. Stępowski, N. Perzyński, Al. Janowski, H. Orsza-Radlińska, dyr. E. Czerwijowski, H. Świtalska, ks. A. Ludwiczak, d-r B. Kozłowski, inż. Komarnicki. Redaktorem pisma jest d-r Eustachy Nowicki.

KSIĄŻNICA POLSKA T. N. S. W.

WARSZAWA, ul. Nowy Świat 59.

ŁWÓW, Czarnieckiego 12.

posiada na składzie

Druki przepisane przez Ministerstwo W. R. i O. P. dla gimnazjów i seminarjów państwowych, jako to:

księga przyjęć, skorowidz uczniów, katalogi okresowe i główne, zaświadczenia, dzienniki korespondencyjne i lekcyjne, zaświadczenia kolejowe, legitymacje, świadectwa.

Druki dla lekarzy szkolnych, informacje o warunkach domowych ucznia. Na żądanie wysyłamy bezpłatnie szczegółowy wykaz druków z cenami.

Z OSTATNIEJ CHWILI ZJAZD DYREKTORÓW

W chwili gdy oddajemy numer na prasę odbywa się w Warszawie Zjazd dyrektorów państwowych szkół średnich, urządzony przez sekcję dyrektorów T. N. S. W.

Na Zjazd przybyli b. licznie kierownicy szkół z całej Polski. Obecni są również na nim przedstawiciele Ministerstwa W. R. i O. P. z wiceministrem p. Tadeuszem Łopuszańskim na czele.

Sprawozdanie szczegółowe z przebiegu obrad Zjazdu zamieścimy w numerze następnym.

Red. KAZIMIERZ PLUCIŃSKI, zast. dyr. biura Zarządu Gł. T. N. S. W.
Wydawca: Zarząd Główny T. N. S. W.

Drukiem S. Laurysiewicza, ul. Senatorska № 19.